

kun gjort opmærksom paa, at det er Vanskeligheder, man vil komme til ad den Vej.

Naar jeg nu vil spørge: Hvorledes vil dette komme til praktisk at virke i Landkommunerne i Almindelighed, saa skal jeg tage som Eksempel en Kommune, som jeg er nøje bekendt med, og det vil vistnok mere eller mindre kunne passe paa en stor Del af Landets Kommuner. — Der er i den Kommune for det første en Sukkerfabrik; denne Fabrik vil faa en Bygningsstyld, hvis jeg bliver ved det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem fra Esbjerg, som svarer til Regeringens Forslag, af noget over 150 Tønder Hartkorn; dersom vi vilde følge det ærede Medlem fra Grenaa (W. Dinesen), vilde den altsaa faa saadan noget som 260 Tdr. Hartkorn. Der vilde paa disse 150 Tdr. Hartkorn da blive lignet til Sogn og Amt med et rundt Tal omtrent 40 Kr. pr. Td. Hartkorn. Det vil altsaa sige 6000 Kr. i Kommuneskat. Ved Siden deraf have vi et andet Forslag, hvorefter vi søge at bestatte Aktieselskaber, som denne Fabrik jo er. Man vilde da der faa 3 Pct. i Aktiebestatningen. Jeg tør ikke nøjagtig angive, hvor stor en Andel den paagældende Kommune vilde faa i denne Aktiebestatning, men jeg skal tage meget fejl, om det ikke vil svare omtrent til 3000 Kr.; vi gløbe os i alt Fald til, at det skal blive noget saadant i Aktiebestatning. Lægge vi nu 6000 og 3000 sammen, bliver det 9000 Kr., som man altsaa uden videre her med et Pennestrog vilde paalægge denne Forretning. Ja, som jagt, den paagældende Kommune vilde gnide sig i Hænderne og være ganske overordentlig tilfreds; thi derved vilde en Tredjedel af samtlige dens Udgifter blive afholdte af denne ene Forretning, men oprigtig talt forekommer det mig ikke, at det er den Slags Lovgivning, vi skulle tilstræbe her. Vi se jo Landet over, at Folk lægge deres Hoveder i Blød for at komme med til Sukkerroeddyrning i det størst mulige Omfang, og der er ingen Tvivl om, at det er et økonomisk Spørgsmaal af allerførste Rang for Landbruget, thi, kan det lykkes at faa denne Dyrkning udbredt Landet over, og der kan stables de fornødne Vilkaar derfor, vil det lette mere end alle mulige Omlægninger af Hartkornbestatningen. Men ville vi da i dette Øjeblik, da denne stærke Bevægelse er oppe, med eet Slag lægge en saadan Hemsforder paa, som dette vilde være? De Herrer maa nemlig erindre, at denne Fabrikation af Sukkerroer hører netop til de Forretninger, der ikke kunne undgaa at have et ganske overordentlig stort Materiel af Bygninger at arbejde med med en ganske overor-

dentlig stor Assurancefum. Jeg tror ikke, det er vel forstaaet fra Landbrugets Side, dersom man vilde lægge Hindringer i Vejen, idet man kunde sige: Dette er et Aktieselskab, som man gerne kan ramme, men jeg tror, at Tidens Udvikling vil føre med sig, at ogsaa her vil Andelsforetagendernes Princip trænge mere og mere igennem, og, som sagt, jeg tror ikke, at det er noget, som egentlig Landmænd, hvortil jeg ogsaa regner det ærede Medlem fra Grenaa (W. Dinesen), skulle sværme saa overordentlig meget for at komme ind paa! Der er i den af mig nævnte Kommune en Folkehøjskole. At den nu netop er stillet saaledes, at den har tilstrækkelig Hartkorn til at kunne dække hele den eventuelle Bygningsstyld, gør, at det i dette Tilfælde ikke fik nogen Interesse. Men sæt, at den ikke havde det! Vi have 60—70 Folkehøjskoler Landet over, som høre, kan jeg gerne sige, til Landbrugernes Rædedægger. De staa for en Assurancefum af meget høj Værdi; den paagældende har en Assurancefum af mellem 80,000—90,000 Kr. og vilde faa en Bygningsstyld af 10—11 Td. beregnet med 40 Kr. pr. Td.; til samtlige Kommuneskatter vilde det være den nettede lille Forøring af en Kommunebestatning af ialt 400 Kr. for hver af disse Højskoler. Jeg tror heller ikke, det egentlig er den Vej, man har ønsket at gaa. — Saa have vi endelig en hel Del Andels-Mejerier; ja de kunne meget godt bære Skat, det er der ikke det mindste i Vejen for, men det vil komme affurat til at gaa fra Hartkornsejernes Sommer tilbage til dem igen, og det vilde der være liden Fornøjelse ved. Dernæst have vi en Del Møller. Men disse Møller, som ganske vist ikke just bære nogen Mølleafgift, som det ærede Medlem fra Esbjerg (Bluhme) sigtede til, arbejde under ganske vist lidet gunstige Vilkaar over for den udenlandske Import her i Landet. Dersom vi nu næggede til, at vi nægtede dem Beskyttelsen, hvilket vi gjorde forleden Dag, og skænkede dem Bygningsstyld i Stedet, tror jeg ikke, vi vilde vinde Tak fra Møllerne. Saa have vi ogsaa nogle Kroer. Jeg maa for Resten sige, at i den Kommune, jeg sigter til, have vi heldigvis ingen, men ellers er der omkring paa Landet en hel Del af denne Art Bygninger, som ganske vist meget godt kunde bære den Skat, men de have deres Udskæftningsstat; deres Bevillingsstat, og mener man, de kunne bære mere, lad os saa forhøje denne Udskæftningsstat; til at ramme dem er der meget gode Veje. Men saa have vi tilbage en hel Del Landhaandværkere. Jeg ved ikke, om det har været tilstrevet, men